

STOEPJE SCHUREN

De column 'Hersenspinzel' wordt geschreven door Augustinus voor KBO-PCOB-Goes en verschijnt digitaal 2 x per maand

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog stond Nederland bekend als een proper en opgeruimd land. Op de straten was nauwelijks enig afval te zien en de ramen van de huizen en de stoepen daarvoor werden door het overgrote deel der vrouwelijke inwoners iedere vrijdag gezeemd, resp. geschuurd. En dat met een vaardigheid en snelheid die niet te volgen was.

De jongelui uit deze jaren zullen zich dat ongetwijfeld herinneren. De moeders, zussen, dienstbodes, werksters of zichzelf verschenen dan met emmers water met een scheut ammoniak, spons en zeem, ramentrekker, dweil en bezems buitenshuis om deze arbeid te verrichten. Dat ging niet 'in een vloek en een zucht'. Nee, nee, er werd degelijk werk afgeleverd. Dat begon bij de ramen.

Eerst werd het ergste 'vuil' van de ramen gespoeld met een (steel)pannetje of ander bakje met gewoon schoon water. Dan was de bewerking met het 'ammoniakwater' aan de beurt. Ook dat was een langdurende ceremonie, want dan moest het vuil echt helemaal van het glas gewreven worden. Daarna werd er weer 'gespoeld' en de spons in de emmer met sop gedoopt om de uiteindelijke reiniging uit te voeren. Als dat naar de zin van de schoonmaakster gebeurd was, werden de ramen met datzelfde steelpannetje of dat andere bakje nattigheid nog eens nagespoeld en uiteindelijk met de zeemleren lap schoongewreven alsof het leven van de poetsster ervan afhing.

Dat was nog maar het eerste deel van het schoonmaakritueel. Want de stoep wachtte ook nog een flinke wasbeurt. Eerst weer een emmer puur water er overheen. Dan het 'ergste vuil' met de bezem 'losweken. Als dat volbracht was, werd er nog een emmer met sop over de stoep gehaald en werd er weer flink geschuurd. Daarna ging er weer een emmer puur water overheen en dan mocht de dweil het werk

afronden om 'het stoepje pico bello te laten 'glanzen'. Om te voorkomen dat de 'poetsmevrouw' diep door de knieën moest gaan, werd die dweil veelal op zijn plaats gehouden met een bezem of een luiwagen.

Dat was het 'burgerlijke' deel van de schoonheidscultuur in het Koninkrijk der Nederlanden. Het 'publieke' domein, de gemeente, speelde in het schoonhoudwerk ook een belangrijke rol. Dat was in die tijd in het algemeen het algemeen puur 'handwerk'. Een aantal gemeentelijke medewerkers was belast met het dagelijks schoonhouden van de straten en pleinen door het opvegen van de weggeworpen sigaretten- en sigarenpeuken, allerlei snoeppapiertjes, friteszakjes en ander ergernis oproepend afval. Daarbij behoorden ook de uitwerpselen van de vele paarden die voor hun karretje gespannen het werk deden wat nu door bestelauto's gedaan wordt. Deze mannen waren voorzien van een stevige handkar en een grote schop en een stevige brede bezem. Van wege het transport van allerlei goederen was het een komen en gaan van paarden in alle rassen en maten en die schepselen Gods was het niet gegeven om hun plas of poep op te houden en dus lieten ze het doen van hun sanitaire behoeften de vrije loop. Natuurlijk niet tot genoegen van de burgerij, maar meestal was het sanitaire afval binnen een afzienbare tijd opgeruimd. Sommigen van die mannen deden hun werk met hart en ziel.

Zoals de gemeentelijke medewerker in de gemeente Goes, die de taak had om op iedere zaterdagmiddag de Grote Markt te ontdoen van alle onreinheden die toch op de straten of het plein terecht waren gekomen. Daardoor was het de gewoonte dat iedere zaterdagmiddag rond vijftienhonderd uur de Grote Markt van alle onreinheden ontdaan werd. De daarvoor aangewezen 'huishoudelijke medewerker' vatte dat letterlijk op. Zie het volgende voorbeeld. In de oorlogsjaren was er op een zaterdagmiddag op de Grote Markt

weer eens een bijeenkomst van het NSB – uitschot. Een bijeenkomst met veel poeha, bevelen, strijdliederen en tromgeroffel. Op die bewuste zaterdagmiddag ging om vijftienhonderd uur een van de deuren van het stadhuis open en verscheen de aangewezen gemeentelijke medewerker om dit belangrijke werk te verrichten. Vanuit het stadhuis begaf hij zich met zijn handkar met houten wielen richting het vuil op het marktveld. Tot grote ergernis van de opper-NSB-er. Die vroeg de plichtsgetrouwe gemeentelijke medewerker op blaffende en schuimende toon hoe hij het in zijn hoofd haalde om zijn werk op dit tijdstip te doen. Waarop de gemeentelijke schoonmaker antwoordde “Er is toch zôvee vuulte op de mart”. Na deze historische woorden draaide hij zich om, nam zijn handkar met toebehoren weer op en reed richting stadhuis om daar zijn schoonmaakgereedschap onder te brengen tot het tijdstip dat al die ‘vuulte’ in kolonnes afgemarcheerd was.

Hoe is dit tegenwoordig!? Tijdens mijn wandelingen door allerlei wijken en buurten zie ik geregeld allerlei ‘vuulte’ op de stoepen, straten en pleinen liggen. In feite moet dat in de daarvoor bestemde afvalbakken worden gedeponeerd om zo onze gemeente een schone aanblik te bezorgen. Maar nee, velen van onze medeburgers, niet alleen klein of puberig, maar ook groot en ‘volwassen’ vinden het makkelijker om het drankblikje of fles na het leegdrinken ter plekke uit hun handen te laten vallen in plaats daarvoor enige meters af te leggen om dat afval in een afvalbak te deponeren. Misschien kunnen we het blikje binnen afzienbare tijd uit deze opsomming verwijderen, omdat daar sinds korte tijd statiegeld voor betaald moet worden.

Een ander voorbeeld. Daar waar in vroegere tijden iedere bewoner bij sneeuwval zijn stoepje schoonveegde, zodat iedere medeburger geen been- of armbreuk hoefde te risseren, denkt de hedendaagse moderne burger ‘het zal mijn tijd wel duren’. En laat hij of zij het stoep reinigen over aan de ‘gemeente’. Wie dat ook moge zijn. Maar waar onze wandel- en fietspaden vaak uitbundig omzoomd zijn met allerlei struikgewas en bomen, mag je van die gemeentelijke overheid verwachten dat deze op geregelde tijden de afvallende bladeren en takken opruimt en dat ook hun ‘straatjes schoonvegen’.

Zodat degene die voor een goed wandelgenot is aangewezen op de ondersteuning door een rollator, wandelstok of rolstoel veilig die stoepen, straten en pleinen zonder schokeffect kan bewandelen. Of om in het modern jargon weer te geven: Dat hij of zij kan genieten van het duurzame onderhoud van de beplanting en de vergroening van de omgeving. Ook een vorm van ‘je stoepje schoonvegen.’

Enne, dat stoepje schoonvegen kun je ook figuurlijk gebruiken. Als u zich voor een ‘wandaad’ of vergissing voor de rechter of een andere overheidsbobo moet verantwoorden voor niet handelen volgens de voorgeschreven regels, proberen veel overtreders met allerlei smoesjes en verzinsels vaak hun ‘stoepje schoon te vege’ om te bewijzen dat hij of zij zich keurig aan de regels heeft gehouden. Ik wens u veel poets- en wandelplezier.

Augustinus